

Kunnantyöntekijäin Pohjoismainen Yhteistyö (KPY)

Toimintakertomus 2016

Hallitus

Jarkko Eloranta aloitti hallituksen puheenjohtajana vuoden alussa edustajakokoukseen asti, jolloin valittiin Mette Nordia uudeksi puheenjohtajaksi. Anders Bergström oli kassanhoitaja tammikuun loppuun asti, ja kesäkuussa järjestämän edustajakokouksen jälkeen hänen paikkaansa täytti Lars Randerz. Dennis Kristensen on ollut hallituksen jäsen koko vuoden aikana. Annelie Nordström oli hallituksen jäsen kesäkuun alkuun asti, jolloin Kommunal järjesti kongressinsa ja minkä jälkeen Tobias Baudin on ollut hallituksen jäsen. Mette Nord on ollut hallituksen jäsen ennen tultua hallituksen puheenjohtajaksi. Päivi Niemi Laine on ollut hallituksen jäsen edustajakokouksen jälkeen. Kjartan Lund on ollut KPY:n pääsihteeri. Hallitus kokoontui neljä kertaa vuonna 2016. Kokouksissa käsiteltävät pääasiat ovat olleet:

- Konferenssien suunnittelu ja arviointi
- Yhteisten kannanottojen koordinointi EPSU-/PSI-asioissa
- Solidaarisuushankkeet
- Samapalkkaisuus
- Ay-poliittinen tilanne Pohjoismaissa

Hallituksen kokouksen esityslistalla on ollut useita muita aiheita, kuten esimerkiksi;

- Liittojen työskentely ulkomailla syntyneiden kanssa omassa järjestössä/toiminnassa
- Julkisen sektorin tulevaisuus
- Työelämä ja palkanmuodostus Pohjoismaissa
- Voitontavoittelu hyvinvointiyhteiskunnassa
- Pohjoismainen jäsenyys
- Opintomatkan suunnittelu

Edustajakokous 28.6.–30.6.2016 Marholmenissa, Ruotsissa

Tobias Baudin avasi kokouksen, minkä jälkeen Lisa Bengtsson valittiin kokouksen puheenjohtajaksi. Edustajakokoukseen osallistui yhteensä 46 osallistujaa sisältäen myös sihteeristön henkilöstö. Toimintakertomukset, tilinpäätökset ja talousarvio hyväksyttiin yksimielisesti ilman muutoksia. Myös Pohjoismaiden Solidaarisuussäätiön toimintakertomukset, tilinpäätökset ja talousarvio hyväksyttiin.

Maaraportit.

Dennis Kristensen alkoi antamalla FOA:n näkemyksiä tuloerojen nopeasta kasvusta, joka on suuri haaste Tanskassa. Hyvin harvat rikkaantuvat ja samalla köyhien pitkäaikaistyöttömyys näyttää lisääntyvän. Tämä merkitsee muun muassa, että kansalaisten luottamus politiikkoihin ja asiantuntijoihin laskee. Vaarana on, että tämä myös tulee koskemaan luottamusta kohti ay-liikettä. Tanskassa on käyty keskustelua myös siitä, olisiko parempi tarjota pakolaisille työtä ja/vai koulutusta. Vaikeihin teemoihin kuuluu valitettavasti myös pahoinpitelytapauksia hoitoalalla; neljässä vuodessa on tapahtunut 5 henkirikosta.

Mette Nordin raportin lähtökohta oli Brexit, joiden avulla nationalistiset ryhmät Euroopassa saavat tuulta purjeisiinsa. Kasvavat erot synnyttävät turhautuneisuutta ja voimattomuuden tunnetta sekä johtavat politiikan polarisointiin. Vuonna 2015 Norjassa oli paikallisvaalit, joiden tuloksena oli myönteinen, sillä melkein kaikissa suurissa kaupungeissa hallitsevat keskusta-vasemmistolaiset

enemmistöt. Porvarillinen enemmistö parlamentissa (Stortinget) päätti viime vuonna uudesta työympäristölaista, joka entistä enemmän helpottaa määräaikaistyön käyttämistä. Määräaikaistyössä olevat on tänään 19.000 enemmän, vaikka yhtäkään uutta työpaikkaa ei ole syntynyt. Samalla pääoman verotus on laskenut. Priorisoinnit ovat selkeät ja tästä kuvasta erottuu kirkkaasti kuka hallitsee.

Päivi Niemi-Laine kertoi vuoden 2015 vaaleista Suomessa. Uusi porvarillinen hallitus johtaa pääministeri Juha Sipilä, keskustan puolueesta. Hallitus ajaa rajua kiristyspolitiikkaa, jonka tavoitteena näyttää olevan hyvinvointivaltion tukahduttaminen. Kiristyspolitiikan toimenpiteiden suorittamisessa viime syksynä yritettiin myös kaataa sopimusjärjestelmää. Tästä seurasi suuria mielenosoituksia ympäri Suomea, ja hallituksen joutui neuvottelemaan ”kilpailukyky sopimuksesta”, josta sovittiin 31.5. tänä vuonna. Sopimus on äärimmäinen hyökkäys palkansaajiin ja julkiseen sektoriin, mutta verrattuna hallituksen ensimmäiseen aloitteeseen, tämä on hieman parempi.

Per Holmström raportoi jäsenmääräkasvusta vuodesta 2015, jolloin Kommunal kasvoi 50 000 jäsenellä. Vuoden 2016 alussa Aftonbladet-lehti tarkasti Kommunalia, mikä johti siihen, että 14 000 jäsentä jätti liiton. Jäsenmäärän väheneminen on nyt pysähtynyt ja se kasvaa taas hiljattain. Kommunalin kesäkuun alussa järjestämässä kongressissa valittiin uusi hallitus, josta puolet jäsenistä on täysin uusia. Kommunal on perustanut uuden puhelinpalvelun nimeltään ”Kommunal direkt” johon jäsen voi esittää kysymyksiään. Tämä on suosittu palvelu, mikä voisi myös vaikuttaa myönteisesti jäsenmäärän kasvuun. Ruotsin punavihreä hallituskausi vuodesta 2014 jatkaa työnsä, ja gallupien mukaan 92 % Kommunalin jäsenistä osallistuivat vaaleissa. Siihen tulokseen ei voi olla kuin tyytyväinen.

Pohjoismaat ja talouskriisi.

Jaakko Kiander alusti ”Pohjoismaat ja talouskriisi” -otsikolla. Vuonna 2008 alkanut kriisi on kaikista Euroopan maista aiheuttanut vaikeuksia eniten Välimeren maissa, Baltian maissa, Irlannissa ja Islannissa. Korkeiden valtiovelkojen vuoksi oli hankala auttaa pankkeja. Leikkauspolitiikasta on syntynyt taantuma ja Pohjoismaiden ryhmässä tämä huomataan eniten Tanskassa ja Suomessa. Tällä hetkellä Euroopassa ja Yhdysvalloissa talousnäkymät ovat olleet valoisampia jo pitkä aika, jolloin taas tavallinen kansalainen kokee raskaimpia päiviä. Syynä olisi politiikan suunta eikä talous. Tämän politiikan vahvin vetäjä EU:ssa on ollut Saksa. Pohjoismaat näyttävät toipuvan tästä suhteellisesti nopeasti ja ovat myös välttäneet suurimmat ongelmat.

Ay-oikeudet Pohjoismaassa ja globaalilla tasolla

Jens Erik Ohrt alusti otsikolla ”Ay-oikeudet Pohjoismaassa ja globaalilla tasolla” ja alkoi antamalla selonteon ILO-järjestelmästä. Hän nosti esille kahdeksan tärkeää yleissopimusta, jotka on määritetty perusoikeuksiksi. Näiden on noudatettava kaikissa maissa siitä huolimatta, ovatko ne ratifioitu vai ei. Tämän jälkeen hän kertoi ajankohtaisesta lakko-oikeutta koskevasta kiistasta, jossa vielä ei näy pysyvää ratkaisua. Lakko-oikeus on lainsäädetty tai kirjoitettu sopimuksiin noin 100 maassa. Tässä vaiheessa aggressiivisimmat työnantajat ovat joko Euroopasta tai Yhdysvalloista. Moni hallitus on käyttänyt talouskriisiä hyväkseen poistaakseen työntekijöiden oikeudet. Ongelmallista on myös se, että työnantajat yhä useampi eivät anna neuvottelumandaattia asioiden edustaville juristeille.

Jakamistalous.

Tanskan LO:n Nanna Højlund alusti aiheesta ja osoitti jakamistalouden hyviin puoliin, nimenomaan uudelleenkäytön ajatukseen, varojen parempaan käyttöön sekä palveluiden vaihtokauppaan. Toisaalta näkyy monia haasteita joista voi mainita esimerkiksi epäreilu kilpailu, veronkierto, puutteelliset työntekijän oikeudet, vajavainen lainsäädäntö ja palkan dumppaus. Uusia kysymyksiä ”syntyä”. Kuka on otettu työhön? Kuka on työnantaja? Kuka saa päättää palvelujärjestelmän

käyttämisestä? Mitkä tietoja kerätään? Miten hoidetaan tiedonkäyttöä? Miten voimme houkutella palvelujärjestelmän käyttäjiä liittojen jäseniksi? Ratkaisuja pitää löytyä, eikä saa unohtaa veroa, veroilmoitusta, laatua, turvallisuutta ja koulutusta koskevia asioita. Jakamistalouden markkinoissa tarvitaan tarkoituksen mukaisen lainsäädännön vastaavakseen haasteisiin ja kysymyksiin.

Ammatti- ja jatkokoulutus.

Annelie Nordström alusti aiheesta. Hän on työskennellyt hallituksen nimittämässä työryhmässä, jonka esityslistan kohdat ovat olleet globalisaatio, kasvava tuloero, ikääntyvä väestö, migraatio, digitalisointi ja automatisaation kehitys. Yksi tärkeimmistä aiheista on ollut laskeva rekrytointi ammattikoulutukseen. Nopeat muutokset työmarkkinoilla korostavat jatkokoulutusten merkitystä. Meidän pitää luoda parempia edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen, ja lisäksi se, että mahdollisuuksia tarjoutuu kaikilta tasoilta.

Annelien alustusten jälkeen kertoivat Joan Prahl (FOA:lta), Mette Henriksen Aas (Fagforbundetiltä) ja Anne Karjalainen (JHL:ltä) miten kysymys on käsitelty omassa liitossa. Tärkeintä on, että panostetaan todella paljon ammatti- ja jatkokoulutukseen. Olennaista on myös että ammattikoulutuksen keskeyttäneet vähenevät, ja että koulutus on ajantasainen ja sopeutuu työuraan.

Mette Nord teki yhteenvedon ja päätti sitten edustajakokouksen.

Konferenssit 2016

”Julkisen sektorin tulevaisuus – Muutokset ja kehittäminen” 15.–17.3.2016 Porvoossa, Suomessa

Konferenssiin osallistui 33 osallistujaa, ja lisäksi KPY:n sihteeristön henkilöstö. Anne Mironen, JHL:n neuvottelupäällikkö, avasi konferenssin ja toivotti osallistujat tervetulleiksi Porvooseen, Suomeen. Hän puhui lyhyesti suomen historiasta ja kulttuurista, minkä jälkeen hän kuvasi Suomen julkisen sektorin tilannetta.

Jo Gadegaard (FOA), Anne Mironen, Tuula Kiander ja Urpo Hyttinen (JHL), Torild Holmedal (Fagforbundet) ja Oscar Taxén (Kommunal) jakoivat sitten syvemmin asioista. Alustusten pohjalta keskusteltiin ryhmissä liittojen yhteisistä piirteistä, erilaisuuksista, ja miten vaikuttaa asioihin kunnissamme? Ryhmissä todettiin, että on paljon yhteistä. Kaikissa maissa kohdistuu ankaria paineita hyvinvointiyhteiskuntaan. On havaittu yksityistämistä, säästöjä, ja rakenneuudistuskeskusteluja, jotka aiheuttavat kasvavan paineen meidän jäseniemme arkeen, sekä poliittisesti että työn suorittamisen näkökulmasta.

Konferenssin toinen päivä alkoi Bjørn Pettersenin (Fagforbundet) pitämällä alustuksella ”Yhteistyö kannattaa”. Fagforbundet on teettänyt selvityksen osaamiskeskuksen ”De Facto:n” avulla, kuinka politiikkojen ja osapuolten yhteistyö sujuu yhdessä norjalaisessa kunnassa, sen sijaan, että tehtävät ulkoistettaisiin. Selvityksessä todetaan, että tällainen toiminta voi olla hyvin kannattava myös kunnan taloudellisesta näkökulmasta. Kuuntelemalla työntekijöitä poliitikot ovat voineet tehdä säästöjä, joiden vaikutukset eivät kohdistu niin ankarasti asukkaisiin.

Jo Gadegaard (FOA) kertoi oman liittonsa työskentelystä saada kuntajohtajat ymmärtämään, kuinka olennaista on että hallintotapa ja johtaminen perustuvat työntekijöiden ammattitaitoon ja luottamukseen. Kunnissa, jossa pyritään tällaiseen johtamistapaan, työntekijöillä on suurempi vaikutusvalta työtehtävien priorisointiin. Säännöt, tarkastukset, mittaukset, ja työntapoihin liittyvä standardisointi, jotka kaikki ovat hyödyttömiä työntekijöiden näkökulmasta, on poistettu. Tämä

muutos on vaikuttanut myönteisesti työntekijöihin, jotka osallistuvat enemmän työpaikkojen kehittymiseen.

Suomen Kuntatyönantajan ohjelmapäällikkö, Anna Maria Jaanu, alusti suomalaisesta hankkeesta nimeltään Kunteko, ”Ihmeitä tehdään tekemällä”. Kunta-alalla meneillään oleva hanke käsittelee tuottavuuden ja tuloksellisuuden näkökulmia, mutta poliitikot eivät osallistu kuten edellä mainitussa norjalaisessa esimerkissä. Hankeen tavoitteena on edistää tuloksellisuutta ja työelämää rinnakkaisesti työnantajien ja työntekijöiden välisessä yhteistyössä. Hanke on myös osana suurempaa kansallista strategiaa nimeltään ”Työelämä 2020”.

Seuraavaksi Kristina Magnusson ja Oscar Taxén (Kommunal) esittivät laajan selvityksen nimeltään ”Arvokas Hyvinvointi”. Selvityksessä tarkastellaan niitä viime vuosina suosittuja julkisjohtamisen malleja, ”markkinajohtajuusmallit”, joita yleensä kutsutaan nimellä ”New Public Management”. Mallien käyttö viime 30 vuosien aikana on vaikuttanut merkittävästi hyvinvoinnin toimintaan Ruotsissa (ja muualla Pohjoismaassakin). Toimintamallien vuoksi, työntekijöillä on pienempiä mahdollisuuksia suorittaa laadukasta työtä. Poliitikkojen näkökulmasta on myös ongelmallista ottaa vastuu toiminnasta, ja tavoitella toivottuun hyvinvointiyhteiskuntaan.

Tämän jälkeen osallistujat keskustelivat ryhmittäin kokemuksistaan New Public Management -malleista. Ryhmät toteavat, että ulkoistamisen ja yksityisten yritysten käytön taustalla on poliittinen päätös. Poliitikot tuntuvat näkevän New Public Management -mallin hyvin ratkaisevaksi. Kuitenkin NPM-malli ilmenee pienemmässä määrin Non-profit -järjestöissä verrattuna suuriin yhtiöihin, jotka toimivat monessa Pohjoismaassa. Ryhmät olivat myös yhtä mieltä siitä, että liittoihimme on tärkeä hankkia jäseniä myös yksityissektorilla työskentelevien piiristä.

Konferenssin viimeinen päivä alkoi alustuksella ”Mihin suuntaan julkinen sektori on menossa?”, joka piti tutkija Harri Raisio, Vaasan yliopistosta. Hän huomautti, että toki on monia kehitysmahdollisuuksia julkisella sektorilla. Hänen mukaan, mekanistinen (yksinkertainen) ja kompleksinen maailmankuva ovat ristiriidassa. Kompleksisuuteen liittyy tulevaisuuden epävarmuus mutta myös mahdollisuus, jonka avulla voi kehittää esimerkiksi rakenteellisia kohtia. Tällaisella ajatuksella on hankala antaa varmoja ja tarkkoja vastauksia kysymyksiin tulevaisuudesta, minkä vuoksi kiinteitä, monivuotisia tai lopullisia ratkaisuja ei suositella.

Alustusten jälkeen käytiin ryhmiin keskustelemaan aiheen vaikutuksista meidän ammattiliittoihimme. Kaikki ryhmät ovat sitä mieltä, että tarpeiden pitää ohjata mihin suuntaan julkinen sektori kehittyy. On tärkeä mahdollistaa tila, johon työntekijät voivat keskustella avoimesti ja tuoda esille ideoitaan työpaikan kehittämiseksi. Moni johtaja pyrkii johtamistapaan, joka saa työntekijöitä osallistumaan, mutta edellytykset puuttuvat. Julkisen sektorin asioiden on oltava järjestyksessä, mutta lisäksi on oltava varaa luoville ja kehittäville ideoille.

Viimeksi tehtiin konferenssiarvioinnin, ja osallistujat keskustelivat omissa liittoryhmissä miten työskentely voi edetä tulevaisuudessa kussakin liitossa. Konferenssin nähden palautteet olivat todella myönteisiä, ja osallistujat arvostivat kokemusten jakamista toisten ihmisten kanssa ja uusien yhteyksien solmimista.

Palohenkilöstökonferenssi, Gustavelundissa, Tuusulassa 13.9–15.9.2016

Konferenssiin osallistui 39 osallistujaa (joista naisia oli 11), ja lisäksi KPY:n sihteeristö. JHL:n vastikään valittu puheenjohtaja Päivi Niemi-Laine avasi konferenssin. Hän toivotti kaikki tervetulleiksi Suomeen ja kertoi maan taloudellisesta ja poliittisesta tilanteesta. Suomen olosuhteet asettavat kovia vaatimuksia ay-liikkeelle. Samalla suunnitellaan suuria rakenneuudistuksia, jotka

koskevat sekä Suomen julkista sektoria, että palo- ja pelastusala. Hän nosti esille palohenkilöstön hyvinvoinnin työskentelyn, ja miten tärkeä aihe on myös muualla Pohjoismailla. Lopuksi hän korosti kuinka iloinen hän oli, että naisten osuus konferenssissa on kasvanut.

Ohjelman ensimmäisenä teemana oli palo- ja pelastustoimen rakenneuudistus Pohjoismaassa. Ari Vakkilainen (JHL), Jacob Vestad Andersen, (Beredskapsdirektør Kööpenhaminassa) i, Mona Hjortzberg (Kommunal) ja Johnny Stølen (Fagforbundet) kertoivat kukin maan tilanteesta. Kaikissa maassa on uudistuksia meneillään, mutta missään maassa niitä ei vielä ole täysin toteutettu. Yhteinen piirre on myös se, että yksiköiden määrä vähennetään sekä tehdään suuremmaksi. Perustelu uudistukselle on se, että voi tarjota laadukkaampia palveluita sekä yhtenäisempää toimintaa ympäri maata. Samoin totuudessa on usein säästöjen tarve.

Alustusten jälkeen konferenssin osallistujat jaettiin ryhmiin, jossa keskusteltiin rakenneuudistusten aiheuttavista haasteista. Ryhmät olivat samaa mieltä siitä, että uudistuksia pannaan täytäntöön ylhäältä päin, ja että niiden takana on säästöjen tarve, jolla ei kuitenkaan voi toteuttaa hyviä tavoitteita. Säästöistä seuraa pienempi henkilöstömäärä, lyhyempi aika harjoitteluun ja valmentautumiseen, mutta myös pienempi tiimi jokaisessa operatiivisessa pelastustehtävässä. Myönteistä on, että suurilla pelastusyksiköillä on helpompi jatkaa työnsä, vaikka ei pysty osallistumaan kaikkiin operatiiviseen toimintaan sataprosenttisesti (tämä koskee esimerkiksi raskaana olevaa ja vanhenevaa työntekijää).

Toisena konferenssipäivänä olivat vuorossa kaksi alustajaa Suomen Työterveyslaitokselta: Juha Laitinen ja Anne Punakallio. Otsikot olivat ”Palohenkilöstön kemiallinen altistuminen” ja ”Palohenkilöstön terveys, toiminta- ja työkyky”. Yksi tuloksista on, että ”Skellefteå-mallin” käytön ottamisen jälkeen vaarallisten kemikaalien altistuminen on laskenut. Mainitusta mallista on kerrottu aikaisemmassa KPY-konferenssissa. Suomessa palohenkilöstö osallistuu säännöllisiin työkykytesteihin. Tulosten avulla on voitu kehittää testejä ja kerätä lisää tilastoja, joista on hyötyä keskusteluissa työnhyvinvoinnista.

Tämän jälkeen seurasi liittojen raportit asiasta. Esille nostettiin työn järjestämisen kehitys, tiimien suuruus, yksintyöskentely/ensivastetehtävä, sekä pahoinpitely- ja uhkatilanteet. Maiden välillä ilmeni eri kokemuksia kysymyksistä. Ruotsissa ja Tanskassa nähdään uhkatilanteet suurempana (ja kasvavana) ongelmana, mikä toisaalta on harvinaista Suomessa ja Norjassa. Kaikissa maassa henkilöstön määrä on kääntynyt laskuun. Tämä ratkaistaan jossakin maassa yksintyöskentelyllä, ja toisessa maassa pienenemällä henkilöstömäärää ensivastetehtävälle, jonka laatu sitten laskee.

Alustusten jälkeen keskusteltiin ryhmissä miten työympäristö vaikuttaa eläkeikään? Norjassa ja Ruotsissa palohenkilöstöllä on toinen eläkeikä mutta Suomessa ja Tanskassa heillä on sama kuin muilla ammattiryhmillä. Ryhmissä oltiin samaa mieltä, että pitää työskennellä entistä järkevämpi, jotta pystyy jaksamaan eläkeikään saakka. Pitäisi vaatia selkeämpiä työtehtäviä, sanoi yksi, mutta toiset korostivat harjoittelemisen ja valmentautumisen tärkeyttä, että siihen pitää antaa riittävästi aikaa. Työssä jaksamisesta eläkeikään saakka vastaa kaikesta huolimatta työnantaja.

Iltapäivällä käsiteltiin tasa-arvoa, monimuotoisuus ja sosiaalista osallistumista. Tässä ohjelmakohdassa punnittiin eri tavoilla eri ongelmaa. Videonäytöllä, alustuksella, pienillä sekä suurilla ryhmäkeskusteluilla osallistujat johdettiin pohtimaan, millaisia asenteita ja ajatuksia heillä on monissa kysymyksissä. Harjoitukset olivat hyvin mielenkiintoisia, jotka saivat valtaosan osallistujien ajatukset käyntiin aiheesta.

Viimeisenä päivänä keskusteltiin koulutuksesta. Edelleen todettiin, että laajin koulutus saa Suomessa. Ruotsissa on kaksivuotinen koulutus, joka nähdään hyvänä, mutta haasteellista on se, että

koulutuslaitosten määrä on vähennetty neljästä kahteen. Keskustellaan lisäksi, että vähennetään ainoastaan yhteen koulutuslaitokseen. Norjassa on lyhyempi kurssi, mutta Fagforbundetissa on kehitetty koulutusehdotusta, joka voisi sopia muuhun ammattikoulutus-järjestelmään. Myös FOA:n puolelta toivotaan, että palohenkilöstön koulutus olisi osa ”ammattikoulutuksesta”, mutta asia ei ole edennyt niin pitkälle kuin muualla maissa.

Lopulta liitot antoivat palautteet konferenssista, joka oli ollut hyvin mielenkiintoinen. Osallistujien mielestä on tärkeä järjestää konferenssin myös tulevaisuudessa, koska on antoisaa oppia toisistaan. Ajateltiin myös, että joka toinen vuosi on liian harvoin. Konferenssin johdon puolelta kannustettiin huolehtimaan yhteydenpidot myös konferenssin välillä.

”Talouskriisin vaikutukset työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen” -konferenssi, 11.10. – 13.10.2016, Kööpenhaminassa

Konferenssiin osallistui 36 osallistujaa (joista 21 naista) ja lisäksi KPY:n sihteeristön henkilöstö. FOA:n varapuheenjohtaja Mona Striib avasi konferenssin. Hän toivoi osallistujat tervetulleiksi Tanskaan ja antoi katsauksen viime vuosien talouskriisin vaikutuksista työhyvinvointiin. Hän kertoi, että vain 29 % hyvinvointialan työskentelevillä on kokoaikatyötä. Muut työskentelevät osa-aikaisesti. Samaan aikaan on nostettu eläkeikärajan ja tehokkuutta ja «vahvoja» työntekijöitä vaaditaan entistä enemmän. Monille tämä on tarkoittanut taloudellista epävarmuutta, ja yhteiskunnan erot kasvavat.

Ensimmäinen alustaja oli Ruotsin työministeriön valtiosihteeri Irene Wennemo. Hän havaitsee kolme trendiä nykyisessä keskustelussa työhyvinvoinnista; Sairaus, Kasvava liikkuvuus yli rajoja ja Digitalisointi. Meillä on paljon tietoja työpaikkojen liittyvistä onnettomuuksista, vammoista ja myrkyllisistä aineista. Mutta rasitusvammoista ja psyykkisistä sairauksista emme tiedä yhtä paljon. Samaa koskee tietojemme siirtolaisista ja lähetetyistä työntekijöistä. Esimerkiksi, kuolemaan johtaneen onnettomuuden osa on liian suuri ulkomaalaisten työntekijöiden parissa. Digitalisointi tai alustatalous, muun muassa Uber ja AirBnB, aiheuttavat epäselviä rajoja työntekijöiden ja yksityisyrittäjien välillä. Kehitys on ongelmallinen työhyvinvoinnin näkökulmasta, sillä ei tiedetä kenellä on vastuu työpaikan työhyvinvoinnista ja työpaikkojen turvallisuudesta.

Seuraava alustaja oli «For Velferdsstaten» -järjestön Linn Herning, joka puhui teemasta «Hyvinvointivaltiosta kilpailuvaltioksi». Hän keskittyi viime vuosien kehitykseen, jolloin tulostulokset ja valvonta on ollut tärkeämpi kuin palveluiden laatu. Julkiset palvelut ovat enenevässä määrin kilpailutettu, ja kaikkein tärkeintä on tulolaskelman viimeinen rivi. Laadusta ei puhuta. Tämä koskee kaikki julkisten aloja, sekä laitoksia että toisia työpaikkoja. Esimerkkinä hän mainitsi yksityiset yritykset, jotka suorittavat 66 % Tukholman kotihoidon palveluista.

Alustusten jälkeen jatkettiin keskustelua ryhmittäin. Kaikki ryhmät olivat yhtä mieltä siitä, että alustajat olivat antaneet realistisen kuvan tilanteesta, ja että kilpailuttamisessa oli vaikea löytää mitään positiivista. Osoitettiin myös siihen, että yksityisten yritysten päätavoite on tuottaa rahaa itselle. Tästä seuraa, että palveluiden laatua sekä työturvallisuutta ei oteta huomioon samalla tavalla kuin rahan tavoittelua.

Seuraavana päivänä aloitettiin alustuksella, joka piti tutkija Marie Birk Jørgensen. Hän kertoi työympäristön ja työpaikan terveysongelmista, ja mitä kehityksestä voi havaita. Ensinnäkin todetaan, että ennustamattomuudesta, yksityisöskentelystä, digitalisoinnista ja uudelleenjärjestelystä saattaa seurata terveysongelmia. Toisekseen todetaan suuria työhyvinvointia koskevia terveyseroja

sukupuolien välillä. On olennaista, että työntekijät ovat mukana ratkaisemassa työhyvinvointiongelmia.

Tämän jälkeen seurasi ryhmätyö, jolloin osallistujat keskustelivat työhyvinvoinnin tärkeimmistä haasteista. Kasvava työtaakka ja riittämättömät resurssit todetaan olevan pääongelmana. Lisäksi mainittiin tehokkuuspaine, raportointivaatimukset ja uudelleenjärjestelyt. Kaikki maat kokevat suunnilleen samaa tilannetta. Pidetään myös olennaisena, että työterveysongelmien ratkaisuun vaatii hyvää johtoa. Ryhmät totesivat yksimielisesti myös sen, että naisten ja miesten haasteet ovat erilaiset.

Seuraava teema oli «Kuinka talouskriisi vaikuttaa työntekijän työhyvinvointiin työpaikalla?», josta alustivat JHL:n toimitsija Anne Vihervaara ja «Manifest»-ajatusmyllyn Magnus Marsdal. Samasta aiheesta kommentoivat sitten FOA:n Morten Bisgaard Andersen ja Kommunalin Yeshiwork Wondmeneh. Sitten seurasi paneelikeskustelu, jolloin puheenjohtajana oli Keijo Hiltunen.

Viimeiseksi konferenssin toisena päivänä esitettiin liittojen hyviä esimerkkejä ratkaisuksista. Tässä kohdassa esittäjät olivat Anne Mironen (JHL), Leif Johnsen (Fagforbundet), Torben K. Hollman (FOA) ja Yeshiwork Wondmeneh (Kommunal). Esimerkit käsittelivät Suomessa käynnissä olevaa kehityshanketta (Kunteko), vastentahtoista osa-aikatyötä Norjassa, pahoinpitelytilanteita psykiatria-alalla Tanskassa, ja «kokoaikatyön normiksi» -työskentelyä Ruotsissa.

Viimeisen päivän kysymys oli «Mikä tie eteenpäin?», Keskusteltiin liittojen strategiasta tulevaan työskentelyyn ja mitä voimme oppia toisistaan. Minna Salminen (JHL), Sissel Skoghaug (Fagforbundet), Mari Melchiorson (FOA) ja Yeshiwork Wondmeneh (Kommunal) esittivät kunkin liiton strategia. Keskustelujen asioista voi mainita; korkean järjestäytymisasteen tärkeys, määräraikaiset työsuhteet, kolmikantayhteistyö, ay-poliittinen yhteistyö.

Viimeksi annettiin palautetta konferenssiin, jolloin osallistujat totesivat olevansa hyvin tyytyväisiä. Varsinkin ryhmätyöt toimivat hyvin. Tärkeänä pidetään myös, että yhteistyö jatkuu työhyvinvointikysymysten parissa. Yhteistyötä voi jatkaa sekä suoraan liittojen välillä että yksittäisten osallistujien välillä.

Sihteeristö

KPY:n sihteeristön sihteerinä on toiminut Lena Nöjd ja Kjartan Lund pääsihteerinä.

Loppusanat

KPY:n konferenssit vuonna 2016 koostuvat teemakonferensseista. Vuoden sisällä on lisäksi on järjestetty edustajakokouksen. Iloisesti huomataan myös, että konferenssien jälkeen yhteistyö on jatkanut eri muodossa ja verkoissa.

KPY on myös vuoden 2016 aikana käsitellyt pohjoismaista jäsenyydestä. Haluamme myös mainita, että vuoden opintomatka Nepaliin ja Intiaan peruttiin.

KPY-liitoilla on kuten aikaisemminkin johtava rooli PSI- ja EPSU-asioissa Pohjoismaiden vaalipiirissä (NOFS). KPY:n on jatkettava yhteistyötä myös suhteessa näihin järjestöihin, joilla on useita haasteita tulevaisuudessa.

Vuonna 2016 jäsenliitoilla on yhteensä ollut 1 084 955 jäsentä.